N° 148. 1860.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 2 October.

V. KLEEUWENS EN ZOON
GOES
BOEKHANDEL

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is f 3, franco per post f 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte, doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels f 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

Uitgegeven van maandag avond 6 ure.

Aankondigingen
VAN HET RIJK, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

AANBESTEDING.

Op vrijdag den 12 october 1860, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den commissaris des konings in de provincie Zeeland, of bij zijne afwezigheid door een der leden van de gedeputeerde staten en in bijzijn van den hoofdingenieur van den waterstaat in het 11de district, aan het lokaal van het provinciaal bestuur te Middelburg, worden aanbesteed:

Het uitvoeren van eenige buitengewone voorzieningen en herstellingen aan 's rijks zeeweringen te Vlissingen.

Deze aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het bestek ligt ter lezing aan het lokaal van het ministerie van binnenlandsche zaken, aan dat van het provinciaal bestuur van Zeeland, te Middelburg, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de bestekken van waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende den vierden en derden dag vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn aan het bureau van den hoofdingenieur van den waterstaat jhr. J. R. T. Ortt, te Middelburg, en bij den ingenieur aldaar.

's Gravenhage, 13 september 1860.

De minister van binnenlandsche zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

AANBESTEDING.

Op vrijdag den 12 october 1860, des voormiddags ten 11 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den commissaris des konings in de provincie Zeeland, of bij zijne afwezigheid, door een der leden van de gedeputeerde staten, en in bijzijn van den hoofdingenieur van den waterstaat in het 11de district, aan het lokaal van het provinciaal bestuur te Middelburg, worden aanbesteed:

Den aanleg van eene haven bij de uitwateringssluis van den calamiteuzen polder Waarde, eiland Zuidbeveland.

Deze aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het bestek ligt ter lezing aan het lokaal van het ministerie van binnenlandsche zaken, aan dat van het provinciaal bestuur van Zeeland, te Middelburg, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de bestekken van waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende den vierden en derden dag vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn aan het bureau van den hoofdingenieur van den waterstaat jhr. J. R. T. Ortt, te Middelburg, en bij den ingenieur T. Bleckmann, te Goes.

's Gravenhage, 18 september 1860.

De minister van binnenlandsche zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 1 october.

Het provinciaal geregtshof in Zeeland heeft in de zaak van J. Hakkens (in ons nommer van 25 september jl. uitvoerig medegedeeld) bij arrest verklaard dat ook door verjaring was vervallen de vervolging ter zake van de twee andere als bewezen aangenomen feiten, gekwalificeerd als wanbedrijven van diefstal, gepleegd in eene herberg, waar de dader was ontvangen.

Tot regters-commissarissen, belast met de instructie van strafzaken bij de arrondissements regtbanken in deze provincie, zijn onlangs door het provinciaal geregtshof voor den tijd van twee jaren, ingaande 1 dezer, benoemd: te Middelburg, de heer mr. M. Dobbelaer, in plaats van den heer mr. J. H. de Stoppelaar, en voorts herbenoemd te Goes, de heer mr. P. J. van Voorst Vader, en te Zierikzee jhr. mr. J. H. P. van Doorn.

Onder de wetenschappelijke instellingen, die in den laatsten tijd in ons vaderland zijn tot stand gekomen, verdient vooral opmerking, het leeskabinet te Rotterdam, waarvan niet lang geleden het eerste verslag het licht heeft gezien.

In januarij 1859 werd het plan voor het eerst besproken om eene leesinrigting *in den vorm der „free libraries"* die men in Engeland en Amerika in iedere stad van eenig belang vindt, te Rotterdam tot stand te brengen. De zaak werd zoodra het plan gevormd was, met zoo veel kracht doorgezet, dat op den 24 mei 1859 de opening kon plaats hebben in een gebouw op het Westnieuwland, dat —'t is opmerkelijk— in 1787 gesticht was door eene patriotische vereeniging, die er hare bijeenkomsten hield en de „oprechte vaderlandsche societeit" werd genoemd.

Bij de vestiging van het leeskabinet waren er 910, en later 927 leden, die f 10 in het jaar betalen. Eene geringe som in vergelijking der hooge contributie in het buitenland, terwijl in Engeland voor de free libraries, krachtens eene parlementsacte, door de burgerlijke gemeenten belastingen mogen worden uitgeschreven.

Door de geschenken in boekwerken en geld nam de eigenlijke bibliotheek spoedig toe, zoo dat zij in het begin van dit jaar reeds 2154 boeken bevatte, waarvan een behoorlijke catalogus bestaat. Deze boekverzameling is gesplitst in de eigenlijke bibliotheek en de circulerende lectuur, zijnde die boekwerken welke bestemd zijn om later bij de leden te worden rond gezonden. Bovendien liggen er in het lokaal ter lezing 62 tijdschriften, als 33 hollandsche, 10 engelsche, 8 fransche en 11 hoogduitsche, terwijl men er 34 week- en dagbladen vindt.

Deze inrigting verdient gewis overal belangstelling, en waar het mogelijk is navolging. De bron van volkswelvaart, zegt het verslag te regt, ligt niet in den rijkdom van den bodem maar in den rijkdom van den geest. De veelzijdige ontwikkeling der Nederlanders in het begin der XVII eeuw heeft ons vaderland destijds in Europa een overwegenden invloed bezorgd, zoo wel in politiek, in handel, in nijverheid als in wetenschap. Grootsche plannen die onuitgevoerd blijven, is een kenmerk van latere tijden. Rotterdam echter heeft ook in deze zaak getoond dat het niet alleen weet op te vatten maar ook uit te voeren, en in het verslag mogen dan ook wel worden aangehaald de woorden van Chateaubriand. „Men is niet groot door iets te ondernemen, maar wel door het uit te voeren."

* Men meldt ons uit 's Gravenhage, dd. 30 september:

„Aan het departement van binnenlandsche zaken zal, naar ik verneem, met 1 januarij eene afzonderlijke afdeeling worden opgerigt voor de spoorwegen. De heer van Sijpesteyn, die eerst — doch gelijk nu gebleken is ten onregte — als secretaris van de commissie van uitvoering voor de spoorwegen werd genoemd, zou als referendaris aan het hoofd dier nieuwe afdeeling worden geplaatst.

„De ingenieurs, die nu voor en na aangewezen zijn om bij den aanleg der staatsspoorwegen dienst te doen, zullen geene reden hebben om te klagen, dat hunne verdiensten niet genoeg beloond worden. Men verzekert toch dat zij boven hun gewone tractementen nog aanzienlijke toelagen zullen ontvangen, en wel volgens drie klassen, naar mate van de meerdere of mindere technische moeijelijkheid der verschillende lijnen. Die toelagen zouden f 3500, f 3000 of f 2500 beloopen boven ieders jaarwedde. Hierdoor zullen de inkomsten dier heeren f 4000 tot f 6000 bedragen.

)(Uit de residentie wordt ons medegedeeld, dat het onlangs door ons vermelde gerucht, als zou een der schrijver van artikels over de troepenbewegingen in het kamp bij Millingen, ontslag uit de dienst worden verleend, ongegrond is, of dat althans het ontslag niet zal volgen.

Eene commissie van leden van de tweede kamer der staten generaal heeft donderdag aan Z. M. den koning aangeboden het door die kamer vastgestelde adres van antwoord op de troonrede bij de opening der tegenwoordige zitting.

Z. M. heeft op dit adres het volgende geantwoord.

Ik verwacht niet anders dan dat de tweede kamer der staten generaal zal voortgaan met ijver en naauwgezetheid mede te werken om de wetten tot stand te brengen, welke in het belang van het vaderland noodig mogten zijn.

Met genoegen ontvang ik van u die verzekering, en verzoek u mijnen dank daarvoor over te brengen.

Naar men verneemt heeft het Z. M. den koning behaagd, te benoemen tot grootkruis der orde van de Eikenkroon, den staatsraad, commissaris des konings in de provincie Zuidholland, jhr. ridder van der Heim van Duivendijke.

Naar men van goederhand verneemt zal door eene fransch-belgische maatschappij bij de regering aanvrage om concessie worden gedaan voor den aanleg van een spoorweg van Arnhem naar Nijmegen.

De meerderheid der commissie uit den gemeenteraad van Amsterdam heeft van al de plannen, van onderscheidene zijden *ingezonden, tot conversie der stedelijke schuld, de voorkeur* gegeven aan dat van den heer Keer, en de commissie stelt naar aanleiding daarvan aan den gemeenteraad voor, de aanneming van eene door haar ontworpene verordening tot aflossing der 5 pcts. stedelijke schuld en der 4 pcts. losrenten van 1845, door het sluiten eener leening van f 18,000,000, tot 3½ pct. rente, met aflossing in 96 jaren.

Den 17 september werd te Heelsum een feest gevierd, dat met regt onder de zeldzame mag worden gerekend. De heer Neuy Pannekoek, papierfabriekant aldaar, herdacht het 150 *jarig bestaan van zijnen molen, op den 17 sept. 1710* in werking gesteld, en welke na de ontbinding der firma De gebr. Pannekoek, in 1859, met onderling goedvinden door hem was overgenomen.

Door den nieuwen 5000 el langen dijk, welken de heer mr. J. E. Banck om Schiermonnikoog heeft laten leggen, zijn ruim 400 bunders grond aan de zee onttrokken en aan den landbouw weêrgegeven. Zulk eene gebeurtenis mogt men wel feestelijk vieren, en dit is den 20 en 22 der vorige maand door volksspelen en vuurwerk geschied, terwijl de schoolkinderen werden onthaald.

Uit Luxemburg wordt berigt, dat de nieuw benoemde ministers den 25 september, den gevorderden eed in handen van prins Hendrik hebben afgelegd. De heer Tornaco was president der kamer in 1856 en 1857, hij behoort tot de liberale *partij en stond in 1856 aan het hoofd der oppositie.* De heer Jones heeft gedurende langen tijd aan het hoofd gestaan der partij, waartoe de heer Metz behoort, en was een der voornaamste woordvoerders in 1856, tegen de invoering van de grondwet van dat jaar en de ordonnantien van 1857. Hij helt eenigzins over naar de clericale partij. De heer Ulveling behoort tot geene enkele partij, want hij is minister geweest onder de verschillendste stelsels. Algemeen had men gewenscht, dat in zijne plaats een ander ware benoemd, voor wiens liberale rigting men grooter waarborg bezat. Tot heden is nog geen ministerieel programma bekend. Spoedig vertrekt prins Hendrik van hier, nadat hij slechts weinige dagen in het land heeft vertoefd. Men verzekert echter, dat hij binnen twee à drie weken zal terug keeren, om de zitting der kamer te openen.

(*Algem. handelsbl.*)

Benoemingen en besluiten.

RIDDERORDEN. Vergund aan den 1en luitenant W. C. baron Snouckaert van Schauburg, Zr. Ms. adjudant, het aannemen der versierselen van ridder 1e klasse der Ludwigsorde van Hessen, en aan Zr. Ms. kamerheer C. J. G. baron van Hardenbroek van 's Heeraartsberg en Bergambacht, die der 2e klasse.

LEGER. Benoemd: bij het personeel van de militaire veterinaire dienst tot paarden-arts van de 3e klasse: bij het 1e regement dragonders, den kweekeling bij 's rijks veeartsenijschool J. J. Postma; bij het 2e regement dragonders, den kweekeling bij 's rijks veeartsenijschool E. H. A. H. Boudewijns; bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt, tot officier van gezondheid der 2e klasse (naar ouderdom van rang) den officier van gezondheid van de 3e klasse J. van Dorsten, van gemeld personeel.

Op verzoek op pensioen gesteld ad f 720 wegens ligchaamsgebreken, de officier van gezondheid 2e klasse H. G. Caudri, thans te 's Hertogenbosch.

En bij de zeemagt bevorderd tot officier van gezondheid 2e klasse, de officier van gezondheid 3e klasse G. A. M. van Ewijk.

WATERSTAAT. Benoemd tot surnumerair, de kweekelingen van de koninklijke akademie te Delft W. J. S. J. Blom, H. E. de Bruijn en A. van Hooff.

SPOORWEGEN. Benoemd en aangewezen om onder leiding der commissie, ingesteld voor de zaak der spoorwegen, werkzaam te zijn, de heeren J. P. de Bordes, kapitein van het korps ingenieurs, mineurs en sapeurs, als secretaris der voornoemde commissie; en J. A. Kool, vroeger kapitein van het zelfde korps; J. Witsen Elias, civiel-ingenieur, thans in dienst der Noordwillems-kanaalmaatschappij; en M. Simon, civielingenieur, thans leeraar in de waterbouwkunde aan de koninklijke akademie te Delft, als ingenieurs.

KOLONIEN ENZ. Op verzoek eervol ontslag met pensioen verleend aan den assistent voor de dienst der nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea, M. H. Reintjes van Veerssen; en aan den kapitein der infanterie in West Indie C. G. P. Balfour van Burleigh.

Kerk- en schoolnieuws.

De heer P. Steenmeijer, predikant bij de hervormde gemeente te Ritthem, nam gisteren, in gevolge bekomen emeritaat, afscheid van zijne gemeente, naar aanleiding der woorden: Handelingen 20, vers 32. Een zeer talrijke vergadering woonde deze plegtigheid bij.

Marine en leger.

Zr. Ms. schroefstoomschip Montrado, onder bevel van den kapitein luitenant ter zee jhr. J. H. van Capellen, op terugreis uit Oost-Indie naar Nederland, is den 24 augustus jl. ter reede Jamestown (St. Helena) aangekomen. Aan boord was alles wel.

— Met den 16 dezer worden aan boord van Zr. Ms. wachtschip te Hellevoetsluis geplaatst de adelborsten 1ste klasse: G. van Herwaarden, H. J. van der Mandele, W. A. van Aken, R. D. Crommelin, P. G. Bruch, H. J. Borgerhoff v. d. Bergh, C. J. de Jong en A. van Hengel; op Zr. Ms. stoomschip 4de klasse Cornelis Dirks: F. J. Beckman en H. Schotborgh.

— Op Zr. Ms. stoomschip Reteh is als officier van gezondheid 2e klasse geplaatst, de heer G. A. M. van Ewijk.

— De Utrechtsche courant deelt mede dat in de maand october eene belangrijke verplaatsing van officieren van gezondheid zal geschieden, in verband met de indeeling van een groot gedeelte van het militair geneeskundig personeel bij de korpsen; de hoofdofficieren en oudste officieren eerste klasse zouden bij de hospitalen worden geplaatst, terwijl de jongst aangestelde chirurgijn-majoors bij de regementen zullen worden ingedeeld.

Uit 's Gravenhage schrijft men aan het zelfde blad: „De oprigting van een depôtbataillon bij het regement grenadiers en jagers, is thans tot stand gekomen. Het zal worden gekommandeerd door den luitenant-kolonel Beckman, van het 2e bataillon des regements; de grenadiers-kompagnie door den kapitein Storm de Grave. De benoemingen betrekkelijk de vacaturen van hoofdofficier, kapiteins en luitenants, door gezegde overplaatsingen bij het regement ontstaan, worden dagelijks te gemoet gezien.

Kolonien.

Per overlandmail zijn berigten uit Batavia ontvangen van den 11 augustus jl.

Deze behelzen weinig belangrijke tijdingen. De gouverneur generaal zette zijne inspectiereis voort. De telegrafische gemeenschap van Batavia over Muntok naar Singapore was nog altijd verbroken.

De javasche couranten behelzen eene uitvoerige levensbeschrijving van den heer H. A. W. baron de Kock, die den 20 maart 1808 te Soerabaya geboren, achtereenvolgend in militaire en burgerlijke dienst opklom, tot hij thans als op verzoek eervol ontslagen vice-president van den raad van Nederlandsch Indie de reis naar het moederland heeft aanvaard.

— Betreffende het gymnasium Willem III, werd medegedeeld, dat, terwijl 11 junij jl. de aanvragen tot plaatsing bedroegen 29 voor in- en 3 voor externes, deze nu reeds zijn geklommen tot 52 voor internes en 4 voor externes. Wanneer de inrigting door bijbouwing zal voltooid zijn, zal er gelegenheid wezen tot plaatsing van minstens 80 leerlingen, nu voorloopig van minstens 40, welk getal men echter getracht heeft te kunnen vermeerderen.

— Onder de benoemingen merken wij op die van den heer G. J. Gersen, thans civiel gezaghebber te Lamatang Ilier, tot controleur 3e klasse bij het binnenlandsch beheer in de residentie Palembang.

— Men schrijft uit Cheribon aan den Java-Bode:

Onlangs is hier een feit gepleegd, dat men in den tegenwoordigen tijd naauwelijks kan gelooven, zonder zich van de waarheid persoonlijk te overtuigen.

Men heeft namelijk dezer dagen omstreeks 100 bouws, welke met suikerriet beplant waren, door buffels en menschen doen vernielen! Niet weinig hierover verwonderd zijnde, heb ik eenige inlanders de reden hiervan gevraagd en is mij het volgende medegedeeld geworden.

Op den 15 julij is een groot gedeelte der inlandsche bevolking ten huize van een der inlandsche hoofden te zamen geroepen, en daar was hun door den regent medegedeeld geworden, dat hij, regent, mondeling een bevel van den resident had ontvangen, om de bevolking ten strengste te verbieden meer voor particuliere fabriekanten suikerriet te planten, verder de bevolking te gelasten het geplante suikerriet te verwoesten, en eindelijk het genoten voorschot voor deze aanplanting niet aan de fabriekanten terug te geven.

Ten gevolge dezer lastgeving zijn ook op den volgenden dag 100 bouws verwoest geworden, en is ook alle arbeid op de overige velden, welke ten behoeve van de particuliere fabriekanten werden bewerkt, gestaakt geworden.

Door dit doeltreffend middel zullen dan ook hier weldra alle particuliere fabrieken stilstaan en alle particuliere nijverheid den bodem ingeslagen worden.

Dat zoodanig bevel zou zijn gegeven, is naauwelijks denkbaar, maar om welke redenen dan ook, blijft het feit toch onbetwistbaar waar; honderd bouws suikerriet zijn door de bevolking verwoest geworden, en de overige velden blijven onbebouwd, en de inlander zegt dat dit op last van het bestuur geschiedt.

Wij hopen evenwel dat de belangen der industrielen van Cheribon van genoegzaam gewigt mogen geacht worden, om een deugdelijk onderzoek in deze zaak uit te lokken, en dat de bevoegde autoriteiten, zoo uit dat onderzoek mogt blijken, dat een dergelijk bevel door het plaatselijk bestuur van Cheribon is uitgevaardigd geworden, de belangen der betrokken fabriekanten in bescherming zullen nemen, en voor het vervolg buiten het bereik van dergelijke willekeur zullen stellen.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure.

September 1860.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0°.	Thermometer C.	betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen in 24 u.	Laagste temperat. en verschil met de hoogste.		Aanmerkingen.
23	Z.t.W.	1	756.9	16.0	0.81	11.03	2.5	12.5	7.5	bewolkt.
24	N. Oost	2	755.6	13.4	0.92	10.63	1.5	12.2	5.3	dik betrokk.
25	Zw t W.	36	756.9	11.7	0.72	7.53	14.0	11.1	5.9	buij. bewolkt.
26	Z. t. O.	4	760.6	12.4	0.89	9.78	2.0	11.5	3.8	dik bet. buij.
27	Zuid.	5	761.1	13.6	0.90	10.51	1.0	12.0	2.2	betr. buijig.
28	O.N.O.	0,5	755.5	15.4	0.90	11.79	2.5	13.4	2.8	dik betrokk.
29	Z. O.	0,5	753.9	15.2	0.90	11.64	0.5	12.5	3.9	dik betrokk.

Thermometerstand.

28 sept. 's av. 11 u. 54 gr.
29 „ 's morg. 7 u. 55 „ 's midd. 1 u. 56 gr. 's av. 11 u. 54 gr.
30 „ 's morg. 7 u. 56 „ 's midd. 1 u. 60 „ 's av. 11 u. 53 „
1 oct. 's morg. 7 u. 52 „ 's midd. 1 u. 60 gr.

Staatsbegrooting voor 1861.

De stukken betrekkelijk de staatsbegrooting worden nu achtereenvolgens gedrukt. Wij ontleenen daaraan de onderstaande hoofdpunten.

Uit de bijlagen tot de redevoering, waarmede de minister van financien de begrooting heeft ingediend, blijkt het volgende omtrent de raming der koloniale bijdragen aan 's rijks schatkist over 1860. De ontvangsten worden geschat op f 55,768,500, en de uitgaven op f 25,580,000, hetgeen dus aan de schatkist een overschot laat van f 30,418,500.

De totalen der afzonderlijke hoofdstukken (voor zoo ver deze tot nog toe gedrukt zijn) beloopen:

Hoofdstuk I. Huis des konings.

Inkomen van den koning	f 600,000
„ „ Prins van Oranje	- 100,000
„ „ de koningin-weduwe	- 150,000
Onderhoud der paleizen	- 50,000
	f 900,000

Hoofdstuk II. Collegien van staat en kabinet des konings.

De staten generaal	f 235,885
De raad van state	- 80,795
De algemeene rekenkamer	- 111,435
De kanselarij der beide orden	- 62,600
Het kabinet des konings	- 31,150
Pensioenen en wachtgelden	- 26,360
Onvoorziene uitgaven	- 10,000
	f 558,225

Hoofdstuk III. Departement van buitenlandsche zaken.

Kosten van het departement	f 61,700
Kosten van buitenl. zendingen en consulaten	- 345,000
Verschillende uitgaven	- 17,700
Pensioenen, wachtgelden, enz.	- 50,702
Onvoorziene uitgaven	- 10,000
	f 485,102

Hoofdstuk IV. Departement van justitie.

Kosten van het departement	f 85,075,—
Kosten van de regterlijke magt	- 1,136,900,—
Kosten van het hoog militair geregtshof en de auditien in de militaire afdeelingen	- 58,200,—
Geregtskosten en kosten van den raad van tucht	- 214,500,—
Kosten van algemeene of rijks policie en in zake van jagt en visscherij	- 306,685,—
Kosten der gevangenissen	- 644,021,—
Gebouwen	- 369,891,—
Adel	- 700,—
Pensioenen, wachtgelden, gratificatien	- 117,932,60
Onvoorziene behoeften	- 20,000,—
	f 2,953,904,60

Hoofdstuk V. Departement van binnenlandsche zaken. (Nog niet gedrukt.)

Hoofdstuk VI. Departement voor de zaken der hervormde eeredienst enz.

Kosten van het departement	f 31,700,—
Protestantsche kerkgenootschappen	- 1,485,289,48½
Israelitisch kerkgenootschap	- 38,250,—
Pensioenen en wachtgelden	- 206,380,—
Onvoorziene uitgaven	- 3,500,—
	f 1,765,119,48½

Hoofdstuk VII. Departement voor de zaken der roomsch-katholieke eeredienst.

Kosten van het departement	f 27,200,—
Het roomsch-katholiek kerkgenootschap	- 568,002,30½
Het kerkgenootschap der oud bisschoppelijke klerezy	- 11,600,—
Pensioenen, wachtgelden enz.	- 56,171,50
Onvoorziene uitgaven	- 3,000,—

TOELICHTINGEN.

Op hoofdstuk III deelt de regering het volgende mede:

„Wat de diplomatieke ambtenaren betreft, kan men het nu als een axioma doen gelden, dat al wie geen vermogen bezit, van die loopbaan is uitgesloten. De eerste vraag voor den kandidaat-attaché is niet naar kunde en geschiktheid, maar naar fortuin. De minister van buitenlandsche zaken betreurt dezen stand van zaken, overtuigd dat het aan die omstandigheid vooral te wijten is, dat zich zoo weinig lust openbaart om in de nederlandsche diplomatie te treden, zoo dat zich bij het laatst uitgeschreven examen voor twee plaatsen van attaché slechts één kandidaat heeft aangemeld. Het behoeft geen betoog dat zulks niet dan nadeelig op de toekomende zamenstelling van het corps diplomatique zal terugwerken. Men zoude wel is waar het tractement der attachés kunnen verhoogen, maar hierdoor zou de zwarigheid geenszins zijn overwonnen, vermits de gebrekkige bezoldiging zich vergelijkenderwijze veel sterker doet gevoelen in de hoogere dan in de lagere rangen. Van daar dan ook het wezenlijk groote nadeel, om bij het bezetten der voor Nederland meest belangrijke zendingen, zoo zeer door geldelijke overwegingen beperkt te zijn. Men zoude ongetwijfeld van het beginsel moeten kunnen uitgaan dat, even als andere landsbetrekkingen, ook de diplomatie voor allen genaakbaar zoude moeten zijn. Intusschen zou dit beginsel, streng toegepast, eene verhooging van de begrooting van ten minste f 50,000 vorderen, zijnde ongeveer het cijfer der vermindering, die de begrooting in 1850 heeft ondergaan."

Wat de consulaten betreft, te Foochow-Foo in China is in 1859 een vice-consul benoemd. In het zelfde jaar is voor Japan een consulaat-generaal ingesteld en een waarnemend consul voor Kanagawa benoemd.

Betrekkelijk het zoo veel besproken verleenen van wachtgeld aan den gewezen secretaris-generaal d'Engelbronner, vindt men het volgende in de memorie van toelichting bij hoofdstuk IV:

„De raming onder art. 47 is verhoogd met het bedrag eener toelage aan den in januarij 1857 eervol ontslagen secretaris-generaal van het departement van justitie. In de begrooting voor 1860 was eene som van f 2000 opgenomen, ten einde dien voormaligen ambtenaar weder in het genot te stellen van wachtgeld. Ten gevolge van de aanneming door de kamer van een amendement tot vermindering van de som voor wachtgelden met f 2000, is evenwel van het opgevatte voornemen moeten worden afgezien. Voor de aanvrage van wachtgeld ten behoeve van genoemden ambtenaar worden de beweegredenen aangevoerd, die in de memorie van beantwoording van het voorloopig verslag over het IVe hoofdstuk der staatsbegrooting voor 1860, te vinden zijn. Zoo nu niet geheel zonder grond is beweerd geworden, dat de bepalingen van het koninklijk besluit van 2 junij 1849, no. 55, betreffende de wachtgelden, op den bedoelden ambtenaar niet van toepassing zijn, komt het den minister voor, dat er alsnog aanleiding bestaat tot het verleenen van tegemoetkoming, zij het dan ook niet onder den naam van wachtgeld en tot een verminderd bedrag, aan den bedoelden eervol ontslagen ambtenaar, en dat daardoor aan den eisch der billijkheid zal worden voldaan. De minister heeft zich zelfs onbezwaard geacht, om aan den koning voor te stellen aan den bedoelden persoon over het loopende dienstjaar eene toelage van f 2000 te verleenen. Het kwam hem voor, dat de aanneming van het zoo even herinnerde amendement hieraan niet in den weg stond. Bij hem toch bestond de indruk, door de over dit amendement gevoerde beraadslaging te weeg gebragt, dat de beslissing der kamer eene andere zou zijn geweest, indien de op die begrooting voorgedragen toelage vooraf bij koninklijk besluit aan den ontslagen secretaris-generaal ware toegekend geworden. De koning heeft zich met des ministers voorstel vereenigd en de toelage vooraf over 1860 verleend, ten bedrage van f 2000. Gelijke toelage wordt nu voor het dienstjaar 1861 aangevraagd."

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 27 september. De tweede zoon van koningin Victoria, prins Alfred, die als adelborst op het fregat Euryalus dient, heeft op dat schip aan de Kaap kolonie een bezoek gebragt. Hij is er den 24 julij aangekomen, en blijkens de jongste berigten, loopende tot 21 augustus, is hij er door de bevolking en door de overheden met luister en geestdrift ontvangen.

— Volgens eene correspondentie uit St. Petersburg in The morning herald, zou prins Gortschakoff van den hevigsten *tegenstander eener oostenrijksche alliantie tot den warmsten voorstander* daarvan zijn geworden. De prins zou namelijk hebben ingezien, dat eene naauwe aaneensluiting van Rusland, Oostenrijk en Pruissen alleen in staat is de revolutionaire beweging tegen te houden, die thans Europa van Italie tot den Weichsel beroert. Deze verandering, voegt de correspondent er bij, wordt toegeschreven aan de door de russische regering verkregen zekerheid van het bestaan van een [illegible] complot, beraamd en voorbereid door de hoofden der [illegible] ten einde eene revolutie te bewerkstelligen, beginnende in de oostenrijksche provincien aan den Donau en de Adriatische zee, en zich uitstrekkende tot Hongarye, Gallicie, Russisch en Pruissisch Polen. Wij zullen hier wel niet behoeven bij te voegen, dat wij deze mededeeling geheel voor rekening van den schrijver laten.

— Van Malta wordt dd. 22 september aan The times geschreven, dat men een reactionair complot onder de zich aldaar ophoudende royalistische vlugtelingen had ontdekt, en dat een schip met bourbonsche vlaggen van daar naar Sicilie was vertrokken. Castro San Giovanni in de provincie Caltanisetta, werd aangewezen als de plaats der bijeenkomst van de royalisten. - De directeur-generaal der telegrafen te Palermo had de telegrafische gemeenschap met Malta voorloopig geschorst.

Duitschland.

Weenen 28 september. De werkzaamheden van den rijksraad zijn gisteren geëindigd. Nadat de heer Hartig het in eene vorige zitting gedane voorstel tot bemiddeling ingetrokken had, is het tot eene stemming gekomen. Voor het voorstel van de meerderheid der commissie van 21 leden, hetwelk hoofdzakelijk strekte om *de autonomie van de onderscheidene* gewesten des rijks te handhaven, hebben zich 34 stemmen, en voor het votum van de minderheid der commissie slechts 16 stemmen verklaard. - De aartshertog voorzitter heeft aan de vergadering medegedeeld dat de keizer hare voorstellen onverwijld in overweging nemen en zoo spoedig mogelijk dienaangaande beslissen zou, waarna de zitting van den rijksraad gesloten is.

— Men wil weten dat Oostenrijk op de conferentie van Warschau zal voorstellen, dat de mogendheden aan de regeling van de italiaansche kwestie hare goedkeuring zullen onthouden, zoo lang Oostenrijk zelfs daaraan zijne goedkeuring niet schenkt.

— Onze regering heeft, zegt men, de zekere bewijzen in handen dat door de met Garibaldi verbonden hongaarsche uitgewekenen eene landing op het een of ander punt der istrische kust beproefd zal worden. Die geheele kust wordt zeer streng bewaakt, en overal neemt men voorzorgen om eene landing te verhinderen. Voortdurend gaan troepen naar *Italie af, en de disponible zeeofficieren zijn opgeroepen*, naardien de marine op voet van oorlog gebragt wordt. De op disponibiliteit gestelde officieren der landmagt zijn echter tot hiertoe niet opgeroepen.

Coburg 25 september. Heden voormiddag kwamen prins en prinses Willem en de kleine erfprins van Pruissen hier aan, en werden door den hertog, die vroeg in den morgen uit Gotha herwaarts gekomen was, ontvangen. Ten vijf ure bereikte de extra-trein, die koningin Victoria, den prins gemaal en prinses Alice naar Coburg bragt, het stationsplein, waar zij door den hertog en prins Frederik Willem werden opgewacht. Al de vorstelijke personen droegen het rouwgewaad over de gisteren gestorven hertogin-weduwe van Coburg Gotha. In het derde rijtuig zat lord J. Russell.

Frankrijk.

Parijs 28 september. La patrie zegt dat, naar men verzekert, de fransche krijgsmagt te Rome nog vermeerderd zal worden, en dat de divisie van den generaal Geraudon te Lyon bevelen ontvangen heeft om zich dadelijk naar Rome te begeven.

Le Constitutionnel zegt naar aanleiding van dit berigt dat die maatregel een gevolg is van de jongste gebeurtenissen in Italie en het revolutionnaire karakter der laatste handelingen van Garibaldi. *Frankrijk zal Rome tegen de demagogie* beschermen. Door eene vermeerdering van het occupatieleger zal die bescherming des te krachtdadiger kunnen zijn, hoewel het beginsel van non-interventie geëerbiedigd wordt. Dat blad hoopt dat de houding van Frankrijk eene heilrijke reactie tegen de gevaren en de verlokkingen van den geest van wanorde in Italie zal versterken.

— In den Moniteur is het volgende telegram uit Belgrad van [illegible] dezer medegedeeld.

„De [illegible] is heden morgen overleden. Zijn zoon prins [illegible]witsch, is terstond als vorst van Servie erkend geworden en heeft in die hoedanigheid de bezoeken van de consuls ontvangen. De openbare orde is niet gestoord geworden."

— Men meldt, dat de regering aan de pen van den heer Troplong, president van den senaat, de taak heeft opgedragen om eene nota op te stellen, die, terwijl zij Frankrijk ontheft van de verantwoordelijkheid van Sardinies gedrag, bestemd is om den paus tot andere inzigten te brengen ten aanzien van zijn voorgenomen vertrek.

— De keizer corrigeert thans, naar men meldt, de laatste proeven van: „Het leven van Julius Caesar", 't welk eerlang, als een prachtwerk, van fraaije platen voorzien, in 't licht zal verschijnen. Te gelijker tijd zal het te Londen, in het engelsch vertaald, verkrijgbaar worden gesteld.

Parijs 30 september. De Moniteur bevat heden ochtend eene officieele mededeeling, hoofdzakelijk van den volgenden inhoud.

De keizer heeft bepaald dat het bezettingkorps te Rome, dadelijk zal versterkt worden door de afzending van eene divisie infanterie, twee eskadrons kavallerie en eene batterij artillerie. De sardinische regering is onderrigt dat de instructien van generaal de Goyon hem magtigen om zijn werkkring zoo ver uit te strekken als de militaire grenzen binnen welke hij zich uit den aard der zaak bewegen moet, hem slechts veroorloven. Alleen aan de groote mogendheden, tot een congres vereenigd, komt de uitspraak toe over de vraagstukken welke thans in Italie door den loop der omstandigheden zich voordoen. Doch tot op dat tijdstip zal de keizerlijke regering voortgaan *met, overeenkomstig het pad dat zij zich heeft afgebakend*, de pligten te vervullen welke zij zich voorgeschreven ziet door hare sympathie voor den paus en de tegenwoordigheid van de fransche vlag in de hoofdstad der katholieke geestelijkheid.

Italie.

Twee belangrijke omstandigheden doen zich thans voor in het italiaansche vraagstuk, en wel aan de eene zijde, de ommekeer die er in Frankrijks staatkunde schijnt plaats te grijpen, daar de regering besloten heeft haar garnizoen te Rome belangrijk te vermeerderen en dien maatregel vergezeld doet gaan *door notas in den Moniteur en beschouwingen in de half-officieele* bladen, en van de andere zijde het over Turyn ontvangene zekere berigt dat Ancona door de troepen van Garibaldi is vermeesterd.

Die overwinning is zoo spoedig geslaagd door eene stoute beweging van de sardinische vloot, die de batterijen van de haven heeft vernietigd. Generaal Lamoricière moet daarop twee parlementairen naar generaal Fanti hebben afgezonden en, volgens de berigten, zouden zaturdag morgen de artikelen voor eene capitulatie reeds zijn opgemaakt. Daar die bepalingen nog niet zijn bekend, loopen de gevoelens natuurlijk daarover zeer uiteen. Terwijl een later telegram verzekert dat de generaal opperbevelhebber der pauselijke troepen met het geheele garnizoen krijgsgevangen is gemaakt, verzekert het fransche dagblad La patrie, dat de geheele bezetting zich met krijgsmanseer heeft kunnen terugtrekken.

Voor het overige schijnt het met Garibaldis troepen in de laatste dagen niet zeer gunstig te gaan.

— Zoodra Mazzini te Napels kwam, ontving hij, naar gemeld *wordt, eene uitnoodiging om zich bij Garibaldi te vervoegen*; de dictator verklaarde hem dat hij te Napels mogt vertoeven mits hij er zich niet met kuiperijen inliet, en mits zijne tegenwoordigheid geene aanleiding gaf tot woelingen welke voor de algemeene rust gevaarlijk zouden kunnen worden, maar dat hij uit het land gezet zou worden, indien hij die voorwaarden niet vervulde.

— De Opinione, bevestigt in haar nommer van den 26 september het berigt, dat de heer Palavicino, die door Garibaldi met een voorstel naar koning Victor Emmanuel was gezonden, naar Napels is teruggekeerd zonder eenige bewilliging van den koning verworven te hebben.

Het zelfde blad wederspreekt met nadruk het gerucht, dat de eilanden Sardinie en Elba aan Frankrijk zouden worden afgestaan om daardoor de toestemming tot de aanhechting van Sicilie en Napels te koopen. Volgens dat blad zal er geen stuk italiaansch grondgebied worden afgestaan, en zou ook geene mogendheid stout genoeg zijn om van eenen staat van 22 millioen inwoners den afstand eener provincie te eischen.

— Het gerucht dat Victor Emmanuel zich naar Napels zou begeven, wordt tegengesproken door het te Turijn verschijnende blad Les nationalités, hetwelk echter als zeker meldt, dat de koning voornemens is na den afloop der parlementszitting *zich aan het hoofd van zijn leger in de Marken en Umbrie* te plaatsen. Bedoelde zitting, die, naar men verwacht, hoogstens veertien dagen zal duren, wordt, zoo als men weet, dingsdag geopend, en op dien dag reeds zal de sardinische regering een zeer belangrijke mededeeling aan de kamers doen. Men gelooft niet dat eene wet zal worden aangeboden tot het verleenen van volmagt aan de kroon, maar beweert dat een votum van goedkeuring en vertrouwen voor het kabinet gevraagd zal worden.

— Het wordt bevestigd dat Garibaldi bij Capua eene nederlaag geleden heeft, waardoor de troepen van den koning van Napels meester zijn geworden van Cajuzzo, nadat zij de Volturne waren overgetrokken.

— De post uit Napels van 25 september berigt dat, na de aftreding van het kabinet Liborio Romano, uit hoofde van den overwegenden invloed van den heer Bertani, secretaris-generaal des dictators, de heer Conforti, met de zamenstelling van een ander bewind belast, de grondstoffen daarvan bij de uiterst vrijzinnige partij gekozen heeft. De heeren Ferrigni, Migno, en Salnaicetti zouden in het nieuwe kabinet komen. De markies Bella, gezant der dictatoriale regering te Parijs, heeft zijn ontslag ingediend. Zevenhonderd priesters hebben bij het onafhankelijkheids leger dienst genomen en zullen *een afzonderlijk bataillon uitmaken*.

De forten van Pescara en Agosta in Sicilië, die nog door de koninklijke troepen bezet waren, hebben zich overgegeven. De kommandant van Baïa weigert zich over te geven, en dreigt het kruidmagazijn in de lucht te laten springen.

Het gerucht loopt, maar vereischt bevestiging, dat de koninklijke soldaten te Gaëta het Fransch consulaat verniele hebben, onder voorwendsel dat de consul met Garibaldi in verstandhouding stond. Die ambtenaar was afwezig toen die buitensporigheden gepleegd werden.

Men meldt uit Rome, insgelijks den 25 september, dat het *consistorie den vorigen dag niet*, zoo als was aangekondigd, vergaderd was. Men heeft besloten de terugkomst van den markies de Cadore af te wachten. De generaal de Goyon heeft posten op twee mijlen van Rome uitgezet. Naardien een Fransch bataillon, dat Corneto bezette, teruggetrokken was, zijn de romeinsche vrijwilligers den volgenden dag daar binnen getrokken en hebben de stad in opstand gebragt. Op het verlangen van den heer de Merode heeft de heer de Goyon haar op nieuw doen bezetten. De telegrafen zijn overal, be*halve tusschen Rome, Gaëta en Civita Vecchia, verbroken.* Het officieel dagblad van Rome heeft ter kennis der familiën gebragt, dat de regering zonder eenige depeches hoegenaamd van het leger was.

Andere berigten uit Rome van den zelfden dag zeggen, dat de kardinalen beraadslaagd hebben over het vraagstuk der afreis van den paus. De meerderheid heeft zich voor die afreis verklaard, maar zij is uitgesteld.

Zeetijdingen.

Den 23 september is van Bolderaa vertrokken, het schoonerschip *Louisa*, gez. J. Johansen.

— Den 30 september is te Middelburg binnengekomen, het schoonerschip *Catharina Elisabeth*, gez. T. D. de Ruiter, van Newcastle.

— Den 29 september zijn ter reede van Veere binnengekomen, de engelsche brik *Chance*, gez. J. Martin, van Newcastle en 30 september, de nederlandsche schooner *Clemens*, gez. H. Persoon, van St. David beide met steenkolen naar Middelburg bestemd.

Handelsberigten.

Graanmarkten.

Axel 29 september.

Oude tarwe f 13,05 a f 14,95; nieuwe dito f 11,20 a f 13,05; Rogge f 6,75 a f 7,45; Wintergerst f 5,60 a f 5,90; Haver f 3,75 a f 3,95; Groene erwten f 8,40 a f 9,35; Boekweit f 6,05 a f 6,35, *per mud.*

Middelburg 1 october.

Patentolie f 46¼. Raapolie f 44. Lijnolie f 34¾ per vat op zes weken.

Prijzen van effecten.

NB. Het beursberigt van heden, was heden avond ten 7½ ure nog niet ontvangen.

Amsterdam 29 september.

Nederland.	Certific. Werkelijke schuld	2½	pct.	62¼
	dito Nationale dito	3	„	75¾
	dito dito dito	4	„	97¼
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	—
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	101¼
	Certific. Hope & co.	4	„	—
	dito dito 1855, 6de serie.	5	„	96
	dito	6	„	57¾
	Aand. spoorweg		–	205¾
	Leening 1860. (contant)	4½	„	89½
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	78½
Spanje.	Obligatien	1¾	„	38$\frac{13}{16}$
	dito binnenlandsch	3	„	46⅜
	Certific. coupons bewijzen			5⅝
	Crediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	44
	dito amsterdamsche	5	„	67½
	dito nationale	5	„	52$\frac{1}{16}$
	dito 1847/1852	2½	„	23⅛
	Bank actien	3	„	—
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	2½	„	52¾
Portugal.	Obligatien	3	„	43
	dito nieuwe	3	„	41⅜
Grenada.	dito			15
Venezuela.	dito	2½	„	22¼
Illinois.	dito	7	„	91¾
Mexico.	dito	3	„	20⅞

Londen, 29 september, ten 12 ure. Consols 93⅛.
Weenen, 29 sept. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 74,20.
Parijs, 29 sept. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 68,45

Mengelingen.

Pius IX en zijn hof.

Op het oogenblik, waarin de moedige bevrijder van Italie gereed *staat een ongewenscht bezoek aan den kerkelijken* staat te brengen en volgens zijne belofte de muren van het vaticaan Italies vrijheid uit te roepen, mag het niet ondienstig heeten, op de paus en zijn hof een blik te werpen. Immers de hoofdoorzaak van de tegenwoordige jammerlijke staat van zaken is in de persoon des pausen te zoeken. Ware hij een minder onbeduidend mensch, hij zou niet de speelbal van zijne omgeving zijn geworden, en geen Antonelli had hem jaren lang beheerscht.

Pius IX is een man van een zwakke ligchaamsgesteldheid. Eene levenslange gebrekkelijkheid maakt hem volkomen ongeschikt om krachtig aan de indrukken gehoor te geven, waardoor zijne zwakke zenuwen dikwijls worden aangedaan. Zijn voorkomen en houding zijn goedhartig, maar hebben iets onnoozels, iets magteloos. Het weinig sprekende van zijne trekken schijnt altoos de nadering van eene beroerde aan te kondigen. Merkwaardig is het, dat de twee zijden van zijn gelaat eene verschillende uitdrukking hebben. De eene vertoont een knorrig gezicht; de andere teekent rust en kalmte. Dit zijn vaste kenteekenen van een slecht georganiseerd en ziekelijk gevormd gestel, waardoor elke krachtige werking van den wil wordt buiten gesloten. Inderdaad was de paus in zijne jeugd onderhevig aan vallende ziekte; en ofschoon volgens het kanoniek regt zulk een lijder niet onder de geestelijkheid mag opgenomen worden, dankt hij juist hieraan dat hij in de kerk is gekomen. Jonge zoon van eene adelijke

familie van Sinigaglia, kwam de jonge graaf Giovanni Mastai Feretti oorspronkelijk naar Rome om onder de gardes dienst te nemen. Doch een aanval van zijne ziekte deed prins Barberini, die aan het hoofd stond der troepen en bij den aanval tegenwoordig was, zijn verzoek weigeren. De jonge Mastai, troosteloos over eene teleurstelling, die hem tevens van de hoop beroofde om eene jonge dame te huwen, aan welke hij zeer gehecht was, wendde zich in karakteristieke eenvoud tot den paus om troost en raad. Het vroom gemoed van Pius VII zag hierin de vinger Gods en drong den afgewezen krijgsheld om in den geestelijken stand te treden. Die raad greep den jongen Mastai in het hart; van nature tot volgen geneigd, kon hij de verlokking van zulk eene vereerende noodiging niet weerstaan. Hij omhelsde den geestelijken stand met die godsvrucht en eenvoud, die zich volkomen gelukkig weet te gevoelen in de rust van het kloosterleven. Toch kon men te midden van zijne onafgebrokene vrome oefeningen een opmerkelijken strijd waarnemen tusschen de krachten van zijne bevatting en het nut van zijn streven. Dr. Wolff verhaalt in zijne levensbeschrijving hoe de paus, toen nog zijn schoolmakker in Rome, een ijverig bestudeerder en bewonderaar van Savonarola was. Een ander zijner schoolmakkers vertelt, dat de paus zich dikwijls zeer ongelukkig gevoelde bij de koudheid van zijne eigene aandoeningen en dat hij vooral bij eene zekere gelegenheid ontevreden was over de boosheid van zijn natuur, daar hij zich niet in staat gevoelde om zich bij het sterven van een bloedverwant tot zulk een gevoel van smart te dwingen, als hij regtmatig achtte. Te zamen genomen, geven ons deze twee verhalen een juist beeld van het karakter van Pius. Zijne goedaardige, maar zwakke natuur, geene vastheid in zich zelven hebbende, gevoelt onophoudelijk behoefte aan indrukken, die met zijn gevoel overeenkomen; zij blijven echter geheel op de oppervlakte en dringen niet door tot de innigste roerselen zijns harten. Zijne aandoeningen zijn plotselinge opwellingen van uiterlijke gevoeligheid, even snel voorbijgegaan als ze zijn opgekomen, zonder de kwijnende gelijkmoedigheid van zijn droomerig gemoed te verstoren. Het is ongeloofelijk hoe snel alle sporen verdwijnen, zelfs van de hevigste uitvallen van drift, waaraan de paus niet zelden onderhevig is. Bij eene zekere gelegenheid was een lid van het leeke-ministerie van 1847 geheel ontsteld, toen hij getuige was van een aanval van hevige drift, die zijne heiligheid plotseling naar aanleiding van een voorgestelde maatregel had aangegrepen. De ontmoeting was zoo pijnlijk geweest, dat de minister, weinige uren later bij den paus ontboden, het paleis niet zonder hoogst onaangename voorgevoelens betrad. Tot zijne verbazing vond hij hem zoo vrolijk en aangenaam als hij hem ooit gezien had. Niets had plaats gegrepen, dat zijn humeur had kunnen bedaren, slechts het verloop van eenige uren was voldoende geweest, om hem geheel te doen vergeten, wat in den morgen hem zoo diep had schijnen te treffen.

Het is aan deze ongevoeligheid van hart, dat Pius de merkwaardige bewaring van zijn blozend voorkomen dankt, even als zijne geheel oppervlakkige gevoeligheid zijn jagen naar loftuigingen verklaart, 't geen hem als ijdelheid is ten laste gelegd. Door zijn volkomen gemis aan eigen inzigt is de paus gedwongen, als een blind man, naar leiding rond te tasten. Van daar dat hij als bij instinkt zich naar de toejuichingen der menigte wendt, om daarin aanmoediging te vinden en ze tot den maatstaf zijner daden te maken, die een sterk man in zijne eigene overtuigingen vindt. Zoo komt het, dat de paus zonder zelfbewust bedrog, een hulpelooze prooi is geworden van ijdele vleijers.

Onder Leo XII werd hij bij de missie te Chili geplaatst, en wist in deze betrekking zulk een gunstige meening van zich te doen ontstaan dat hij met den bisschopszetel te Spoleto beloond werd. Hier openbaarde hij echt christelijke deugden; in den opstand van 1831 bragten gedienstige vrienden hem een lijst zijner vijanden, die hem beleedigd hadden. Zonder ze in te zien, wierp hij de lijst in 't vuur.

Door Gregorius XVI tot kardinaal benoemd en op den zetel van Imola verheven, volgde hij hem op den stoel van Petrus op. Hij werd gekozen omdat zijn uitnemend beheer van zijn bisdom eene even uitnemende regering deed verwachten. Men bedroog zich zeer; een getrouw en liefdadig priester en bisschop, miste Pius de eerste vereischte voor een staatsman: inzigt in den bestaanden toestand. Hij is geestelijke en niets meer. Een oogenblik aangegrepen door den geest des tijds, en door het vage gevoel zijner apostolische roeping om vrede rondom zich te verspreiden gedreven, stortte hij zich volkomen onvoorbereid en zonder kennis van zaken in de hervormingen van zijn wereldlijk gebied. Eene proeve van zijn verbazende onkunde kan volstaan. Tot groote verwondering van zijn minister verklaarde hij zich heftig voor vrijheid van onderwijs. Toen deze, niet begrijpende hoe een geestelijk vorst zelf de magt der geestelijkheid door zulk een maatregel kon ontbinden, verder over de zaak sprak, was het antwoord: „Ik heb u reeds gezegd, dat ik volhard bij vrijheid van onderwijs. Het onderwijs moet in handen der geestelijkheid zijn." De paus dacht bij vrijheid van onderwijs aan niets dan aan het geschreeuw van de fransche priesters onder Lodewijk Filips, die om vrijheid van onderwijs hadden geroepen, om zich van het staatstoezigt te ontslaan.

Geen wonder, dat zulk een onwetend en zwak man door zijn val geheel veranderde. Van Gaëta naar Rome teruggekeerd, was hij wel schijnbaar de zelfde, doch zijne vatbaarheid voor goede indrukken was geweken, zijne priesterlijke vroomheid kloosterachtig ascetisme geworden. Hij begon geesten te zien, en het vatikaan was van een dwaze geestverschijningen getuige, als ooit de Amerikaan Home predikte. Met het gevoel van een martelaar hulde hij zich in zijn opperpriesterlijk kleed. Aan het wereldlijk gezag, het patrimonium van Petrus, klemde hij krampachtig zich vast. Zijn zedelijk karakter leed onder deze veranderingen zeer. Bij gemis aan ware staatkundige beginselen, en politieke kennis, zocht hij alle zwarigheden door casuistische spitsvindigheden het hoofd te bieden. Zijne goedaardigheid is geweken door den wrok die hem bezielt. „Ik ben niet gekomen om te vergeven, maar om te straffen," antwoordde hij onlangs aan eene arme vrouw, die zijne tusschenkomst voor haar man inriep. Zijne driftigheid is toegenomen, en bij allerlei beuzelingen barst hij los in vreeselijke vlagen. Het gevoel, niet opgewassen te zijn tegen de omstandigheden des tijds, verzwakt zijn eigen kracht, ondermijnt zijn zedelijk karakter en maakt hem ten speelbal zijner omgeving.

De hoofdman van zijne raadslieden is de bekende Antonelli. Deze uit een roovernest gesproten, bezit sluwheid en stoutmoedigheid. Liberaal in 1848, zelfs zoo zeer dat hij in die gewigtige oogenblikken de meest gevierde man was der liberale partij, is hij met de tijdsomstandigheden veranderd. Sinds is zijn leven openbaar, want hij is de man, wiens befaamde nota's nog steeds al de vorderingen van het pausdom der middeneeuwen aan het beschaafd Europa der 19e eeuw durft stellen. In den laatsten tijd moet hij den invloed op den zwakken Pius deelen met een belg, Monseigneur de Merode. Deze was oorspronkelijk krijgsman, doch verwisselde de wereldlijke met de geestelijke wapenen, schoon hij zijn soldatenkarakter niet aflegde. Als minister van oorlog is hij uit den aard der zaken een gewigtig persoon. Aan hem dankt de paus, dat de Lamoricière zijn degen aan zijne verdediging wilde wijden. De uitslag van hun pogen is tot dusver juist niet gunstig, en zal ook in 't vervolg wel het doel missen, doch het zou onbillijk zijn beider niet-slagen alleen aan hunne onbekwaamheid en niet voornamelijk aan de sterke magt, die ze te bestrijden hebben, te wijten. Want het is niet alleen de buitenlandsche vijand, die hen bedreigt, van binnen loert een niet minder gevaarlijke tegenstander. Antonelli kan het gedeeltelijk verbreken van zijn invloed niet dulden, en wacht slechts op de gelegenheid om zijn mededinger voor goed den voet te ligten, en dan de rol van een Bonifacius VIII te spelen. Geen der andere hovelingen toch is in staat, hem dit te beletten, daar er geen enkel werkelijk eminent man, die de eischen des tijds begrijpt en genegen is om daaraan gehoor te geven, onder hen gevonden wordt. De eenige, die nog vermelding verdient, is de kardinaal Borromes, bij wiens geboorte de natuur een anachronisme beging, daar hij door neiging en bekwaamheid te huis hoort in de eeuw van Torquemuda, in den bloeitijd der inquisitie.

Zoo volkomen ontzenuwd, moet het pauselijk hof den strijd voor zijn wereldlijk gebied, tegen de sluwe fransche diplomatie en de krachtige volkswil der Italianen voeren. Is het wonder dat het te zwak wordt bevonden?

Middelen van vervoer.

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in October.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Dingsdag	2	's morg.	5;30	Dingsdag	2	's morg.	8,30
Donderdag	4	„	6 ure.	Woensdag	3	„	9,45
Vrijdag	5	„	6	Vrijdag	5	„	10,30
Zaturdag	6	„	6	Zaturdag	6	„	10,30
Zondag	7	„	6	Zondag	7	„	10,30
Maandag	8	„	6	Maandag	8	„	10,30
Dingsdag	9	„	6	Dingsdag	9	„	11,30
Donderdag	11	„	8	Woensdag	10	„	11,30

Advertentien.

De Kinderen en Behuwdkinderen van den Heer DANIEL FREDERIK ROSSET betuigen bij deze hunnen dank voor de bewijzen van deelneming, ondervonden bij het overlijden van hunnen waarden Vader, op den 23 Augustus ll.

De Leden der Afdeeling Middelburg van het NEDERLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP worden bij deze uitgenoodigd tot de **jaarlijksche Vergadering,** te houden in het MUSEUM, op Donderdag 4 October, des middags ten 2 ure; ten einde de Rekening van den Thesaurier te hooren en in de opengevallen plaatsen in het Bestuur te voorzien.

Middelburg, 1 Oct. 1860. A. M. CRAMER, Secret.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

DEPARTEMENT MIDDELBURG.

Vergadering op Woensdag den 3 October 1860, des avonds ten half zeven ure: Rekening en Begrooting.

Volksvoorlezing door den Heer VAN DUYL, ten half acht ure.

HEDEN den 2 en MORGEN den 3 October 1860 vervolgt men op het Koorkerkhof, lett. A no. 111, des namiddags VIJF URE, met het verkoopen van **BOEKEN.**

VERKOOPING À TOUT PRIX.

De Vendumeester M. D. PRYES zal op Donderdag den 4 October 1860, 's **avonds 5 ure**, ten overstaan van den Notaris TH. VAN UIJE PIETERSE, aan het STADS VERKOOPHUIS te **Vlissingen**, publiek presenteren te verkoopen eene aanzienlijke partij

FIJNE STOFFEN,

bestaande in Zwarte en Gekleurde Lakens, Bukskin, Cuir de Laine en veel meer soorten van Manufacturen, als ook Heeren Kleedingstukken, voor Zeelieden en verder voor alle rangen. Voorts eene partij Gouden, Zilveren en Verguld-Zilveren, Anker, Cylinder en Dames **Horologien en Zilverwerken.** Alle deze Goederen zijn Woensdag den 3 October, op de gewone uren, te bezigtigen.

ZEEBADINRIGTING TE DOMBURG.

SLUITING der **Huttenbaden** op Dingsdag den 2 October 1860.

ONDERLING BEGRAFENISFONDS

ZEELAND,

OPGERIGT DEN 1 OCTOBER 1860.

Commissarissen de Heeren: Mr. D. A. BERDENIS VAN BERLEKOM en Mr. J. VAN DE GRAFT.

Directeur: L. BRAAT J.zoon.

Bovengemelde Maatschappij, opgerigt op voor de deelnemers zeer voordeelige voorwaarden, wordt aan de aandacht van het Publiek aanbevolen. Tot deelname en het verkrijgen van inlichtingen is dagelijks gelegenheid ten huize van den Directeur, Nieuwstraat, G 213.

DRIE SPUITEN.

J. H. UCHTMANN,

ONTVANGEN van Parijs eene uitmuntende collectie der nieuwste **Garnitures** voor Dames Japonnen, eene fraaije sortering Dames **Ceintures,** alsmede zeer mooije **Agraves.**

W. MORLEY,

Groote Markt, I 13,

heeft de eer hiermede te berigten, verschillende nieuwe **artikelen** voor **Dames Japonnen** ontvangen te hebben, alsmede eenige nieuwe **Modellen** van **Dames Mantels,** voor dit en het volgende saizoen geschikt, welke door dagelijksche toezendingen gestadig vermeerderd zullen worden.

GEVULCANISEERDE REGENJASSEN,

DIE NIET KLEVEN.

De ondergeteekende, eenige Depothouder voor Nederland, geeft bij deze het geëerde Publiek van Zeeland kennis dat hij genoemd Artikel in DEPOT heeft gesteld bij **J. A. GOETHALS,** te Middelburg.

MEDDENS & ZOON, Rotterdam.

IN LOSSING het Schip DE CLEMENS, met grove en zuiver brandende **SCHOTSCHE KOLEN,** voor

I. DE BROEKERT & Co.

IN LOSSING **RUHR Smee- en Kagchelkolen** voor de GEBROEDERS BOUDEWIJNSE.

IN LOSSING **Newcastle** en **Brusselsche Kolen** voor JOHs. VAN DER LEIJE, Firma BEHEYDT & Co.

IN LOSSING **Newcastle Schaal-** en **Maatkolen** en de volgende week eerste kwaliteit **Houdingkolen.**

J. OOST LIEVENSE.

IN LOSSING grove **Newcastle Kolen.**

H. J. DRONKERS.

Koninklijk geoctrooijeerd GLACED FER, of **IJZERGLANS LAK;** alleen verkrijgbaar bij den Apotheker L. RIPPING.

Men vraagt in een' Winkel van **Manufacturen** een **LEERLING,** om daarin opgeleid te worden. Hiertoe genegen zijnde, vervoege men zich bij de Wed. P. C. VERHOEFF, Boekhandel, te Vlissingen.

Een **Dienstmeisje** benoodigd, tusschen 13 en 16 jaren oud. Adres bij J. C. & W. ALTORFFER.

DILIGENCEDIENST OP GOES,

vice versa.

WINTERDIENST.

Vertrekt met 1 October 1860 van Middelburg: voormiddag 7½ ure, namiddag 3½ ure.

Van Goes: voormiddag 7 ure, namiddag 3 ure.

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN

Vlissingen en Rotterdam

vice versa.

WINTERDIENST.

Van af 15 October aanstaande zijn de uren van afvaart bepaald als volgt:

van Vlissingen:

Maandag, Woensdag en Vrijdag, des morgens ten 8 ure.

van Rotterdam:

Dingsdag, Donderdag en Zaturdag, des morgens ten 8 ure.

Middelburg, 1 October 1860. De Directie,

D. DRONKERS.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.